41999D0008

ROZHODNUTIE VÝKONNÉHO VÝBORU
z 28. apríla 1999
o všeobecných zásadách, ktorými sa riadi platenie informátorov

(SCH/Com-ex (99) 8 Rev. 2)

VÝKONNÝ VÝBOR,

so zreteľom na článok 132 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda,

so zreteľom na články 70 a 76 vyššie zmieneného dohovoru,

ROZHODOL TAKTO:

Výkonný výbor týmto schvaľuje rozhodnutie centrálnej skupiny z 22. marca 1999 o všeobecných zásadách, ktorými sa riadi platenie informátorov [SCH/C (99) 25, SCH/Stup (98) 72 Rev.].

Luxemburg 28. apríl 1999

Predseda

C. H. SCHAPPER

SCH/Stup (98) 72 Rev. 2

Predmet: Všeobecné zásady, ktorými sa riadi platenie informátorov

1. *Úvod*

Medzinárodná drogová kriminalita, iné formy závažnej trestnej činnosti a organizovaný zločin predstavujú narastajúci jav, ktorý má negatívny vplyv aj na schengenské štáty.

Zločinci, najmä tí, ktorí sú zapojení do nezákonného obchodu s drogami, si osvojujú neustále sa zvyšujúci profesionálny prístup a pružne sa prispôsobujú novým geopolitickým, právnym, ekonomickým a technologickým okolnostiam, pričom využívajú podnikateľské štruktúry a navzájom zmiešavajú protiprávne obchodné transakcie so zákonnými obchodnými aktivitami. Na dosiahnutie svojich cieľov sú pripravení konať bezohľadne kruto, vyhrážajúc sa alebo uchyľujúc sa k násiliu voči ľuďom a majetku a snažiac sa manipulovať politikmi, podnikateľmi a verejnými činiteľmi, pričom ich hlavným motívom je maximalizácia zisku a honba za mocou.

Pre spôsob páchania trestných činov (modus operandi) zločineckých sietí spojených s drogami je charakteristická špecializácia, deľba práce a štrukturalizácia. Nelegálne zisky sú „reinvestované" do nových zločineckých aktivít, alebo sú vložené do zákonných obchodných aktivít s cieľom získania vplyvu a vytvorenia zločineckého monopolu.

Dokonca aj špeciálne vyšetrovacie metódy sa stávajú stále menej účinnými. Z tohto dôvodu sa aktívne získavanie informácií nasadením agenta a využívanie operačných vyšetrovacích metód, ako je systematické hodnotenie, stávajú stále dôležitejšími technikami na odhaľovanie a boj proti organizovanému zločinu v oblasti drog. V tomto smere by sa mala zvláštna pozornosť upriamiť na systematické, koordinované a cielené využívanie informátorov.

Informátori si musia získať dôveru zločincov tak, aby mohli vniesť svetlo do štruktúry zločineckých organizácií a štruktúr.

Z tohto dôvodu predsedníctvo uskutočnilo prieskum v schengenských štátoch [pozri dokument SCH/Stup (98) 25]. Dokument SCH/Stup (98) 60 Rev., ktorý v hrubých rysoch uviedol výsledky, bol následne distribuovaný. Tento prieskum ukázal, že značné rozdiely medzi schengenskými štátmi sú v práve a čiastočne aj v právnej praxi vzťahujúcej sa na platenie informátorov. Pracovná skupina pre drogy na svojom zasadnutí 21. októbra 1998 preto súhlasila, že vypracuje spoločné nezáväzné usmernenia pre platenie informátorov a zaručenie nehmotného prospechu pre nich.

Všeobecné zásady, ktorými sa riadi platenie informátorov, sa majú používať ako nepovinné usmernenia v rámci schengenského priestoru a majú prispieť k ďalšiemu zlepšeniu colnej a policajnej spolupráce v tejto citlivej oblasti. Mali by slúžiť ako odrazový mostík pre tie schengenské štáty, ktoré v súčasnosti pracujú na návrhu a rozšírení podobných predpisov.

2. *Všeobecne*

Informátori majú pre spoluprácu s policajnými a colnými orgánmi často finančné motívy. Z tohto dôvodu by im mala byť poskytnutá finančná stimulácia, zohľadňujúca trhovú realitu a zodpovedajúca ich osobnej situácii, a ktorá odráža ich odbornosť požadovanú pre túto činnosť a je primeraná s ňou súvisiacemu riziku a výsledku vyšetrovania. Hospodárske dôvody sú tiež jedným z faktorov, keďže použitie informátorov je často lacnejšie.

Zabezpečením dodržiavania nasledujúcich usmernení v celom schengenskom priestore by sa umožnilo najmä zosúladenie s taktickými a právnymi požiadavkami vzťahujúcimi sa na vyšetrovania v súvislosti s drogami, pričom sa zohľadnia špecifické bilaterálne a regionálne znaky a osobitý charakter trestného činu. Toto by malo zabrániť aj s tým súvisiacemu výskytu „turistiky informátorov" u policajných zborov a colných orgánov zamestnávajúcich informátorov, ktorí si navzájom konkurujú na bilaterálnej úrovni alebo s ostatnými službami v rámci schengenského priestoru.

3. *Zásady*

Tieto zásady sa nedotknú vnútroštátnych právnych predpisov.

Platby informátorom by mali byť na jednej strane primerane úmerné dosiahnutému výsledku vyšetrovania ako výsledku trestného stíhania a/alebo nebezpečenstvu, ktoré bolo odvrátené použitím informátora, a na druhej strane zaangažovanosti a podielu osobného rizika informátora. Finančná stimulácia nesmie podnecovať informátora k spáchaniu trestného činu.

Jednotlivé kritériá sú takéto:

— množstvo informácií a výsledky, ktoré priniesli, t. j. hodnota a význam zadržaných drog, počet a „kaliber“ zatknutých zločincov a/alebo hodnota skonfiškovaného majetku,

— kvalita informácií, t. j. strategicky a takticky významné informácie o metódach, logistickom prístupe, ktoré používajú zločinci, cieľoch zločineckej organizácie, spôsob, akým reagujú na opatrenia prijaté orgánmi trestnej justície,

— osobná charakteristika informátora, t. j. stupeň zaangažovanosti do akcie, osobitné ťažkosti, riziká a nebezpečenstvá, dôveryhodnosť/spoľahlivosť a motivácia,

— význam zločineckej hierarchie/organizácie alebo vyšetrovanie trestnej činnosti jej členov, ich vplyv na zločinecké podsvetie, stupeň infiltrácie do verejného života, skutočná alebo potenciálna spôsobená škoda, spoločenská závažnosť prípadu a miera, do akej je zakorenený do miestneho zločineckého prostredia, pričom sa tieto informácie využívajú aj na strategické účely.

Platba za spoluprácu je vo všeobecnosti závislá od konkrétneho prípadu. Nemá sa vynakladať žiadne úsilie na to, aby sa informátorovi zabezpečili výdavky na živobytie na dobu neurčitú.

Informátori môžu mať prospech aj z osobitných ochranných alebo pozásahových opatrení (tzv. ochrana svedka) a je možné urobiť opatrenia na poskytnutie sociálnej ochrany.

V špecifických prípadoch je možné refundovať náklady (výdavky), ktoré vznikli informátorovi.

Platba sa vykoná po splnení pridelenej úlohy. Čiastkové platby je možné vykonať po splnení časti pridelenej úlohy. Nemajú sa platiť preddavky.

Zárobky informátorov však stále podliehajú vnútroštátnym predpisom o daniach a sociálnom zabezpečení.

Vo všeobecnosti, náklady na použitie informátora znáša policajný alebo colný orgán. Ak má vyšetrovanie viesť spoločne niekoľko schengenských orgánov, je potrebné na samom začiatku dospieť k dohode o tom, ako sa majú tieto náklady zdieľať. Príspevky od tretích strán sa spravidla nemajú zahrňovať do mzdy poskytovanej informátorovi.

Je možné poskytovať aj nehmotný prospech v závislosti od ustanovení vnútroštátneho práva platného v jednotlivých schengenských štátoch a považovať ho za hmotný príspevok. Charakter prospechu, jeho význam pre informátora a náklady štátu pri jeho obstarávaní sú faktory, ktoré treba v tomto smere zohľadniť. Ochrana informátora v nebezpečných situáciách, zmiernenie väzobného režimu a úplné alebo čiastočné odpustenie trestu v súlade s vnútroštátnym právnym predpisom taktiež patrí do kategórie nehmotného prospechu.

Ak informátor koná nevhodne, napr. nedodrží dohodu, spácha trestný čin v konkrétnom prípade, vedome alebo z nedbanlivosti podáva nepravdivé informácie, zavinene nedodrží obdržané pokyny alebo sa úmyselne odchýli od taktických príkazov, platba mu môže byť znížená, pozastavená alebo úplne odňatá v závislosti od závažnosti porušenia informátorových povinností. Ak jeden alebo niekoľko schengenských štátov je alebo by mohlo byť negatívne dotknutých v takejto situácii, príslušné vnútroštátne orgány majú čo najskôr podať oznámenie („výstrahu“).

Príslušné ústredné orgány si majú vymieňať informácie o aktuálnych kritériách pre platby v jednotlivých štátoch.